

Завдання I – го етапу Всеукраїнської олімпіади з правознавства
9 клас **2026 - 2027 н. р.**

Час виконання (3,5 год.)

Завдання 1. Тестові завдання. Оберіть одну правильну відповідь у кожному з наступних тестів. За кожен правильно вирішений тест - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. До галузей публічного права відноситься:

- А) цивільне право;
- Б) трудове право;
- В) конституційне право;
- Г) сімейне право.

2. Взаємодія правових норм та взаємне доповнення одних норм іншими характеризує таку ознаку права як:

- а) системність права; б) формальна визначеність права; в) загальність права; г) загальнообов'язковість права.

3. Визначте юридичну підставу юридичної відповідальності:

- А) правова норма;
- Б) склад правопорушення;
- В) вина правопорушника;
- Г) осудність особи, яка вчинила правопорушення.

4. Вкажіть склад правопорушення:

- А) протиправність діяння, наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками;
- Б) суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона;
- В) протиправність, суспільна небезпека або шкідливість, винність;
- Г) злочин, проступок, делікт і казус.

5. “Рішення про зміну розміру статутного капіталу приймається Загальними зборами учасників Товариства”. Визначте вид соціальної норми.

- А) правова;
- Б) корпоративна;
- В) звичаєва;
- Г) адміністративна.

6. Визначте фактичну підставу юридичної відповідальності:

- А) правова норма;
- Б) склад правопорушення;
- В) вина правопорушника;
- Г) осудність особи, яка вчинила правопорушення.

7. Вкажіть ознаки правопорушення:

- А) протиправність діяння, наслідки, причинний зв'язок між діянням і наслідками;
- Б) суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона;
- В) протиправність, суспільна небезпека або шкідливість, винність;
- Г) злочин, проступок, делікт і казус.

8. Після отримання диплома юридичного факультету Стефанія вирішила працевлаштуватися до приватної юридичної компанії. З цією метою вона подала письмову заяву про прийняття на роботу до відділу кадрів. Визначте вид юридичного факту:

- А) юридичний вчинок;
- Б) юридична подія;
- В) юридичний акт;
- Г) юридична дія.

9. Яке з тверджень описує політичний режим України?

- А) Україна є парламентсько-президентською республікою;
- Б) Україна є унітарною децентралізованою державою;
- В) Україна є змішаною демократичною республікою;
- Г) Україна є демократичною державою.

10. Укажіть елемент правосуб'єктності, що означає здатність особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати:

- А) правоздатність;
- Б) дієздатність;
- В) деліктоздатність;
- Г) емансипація.

Завдання 2. Віднайдіть помилки в тексті. За кожную виправлену помилку - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. Єдиним видом соціальних норм, який є формально визначеним (існує в письмовій формі), якщо не брати до уваги право, є моральні норми. 2. Федерація є союзом незалежних держав. 3. Суспільний поділ праці є економічною причиною виникнення держави. 4. Суспільні відносини є частиною правових відносин. 5. Правова поведінка – це поведінка, яка відповідає нормам права. 6. Заподіяння шкоди право охоронюваним інтересам є обов'язковою ознакою правопорушення. 7. Притягнення особи до юридичної відповідальності означає тільки те, що ця особа обмежується у правах. 8. Така ознака Конституції України як підвищена стабільність, означає, що до Основного закону держави не можуть вноситися зміни. 9. Право на відпочинок є різновидом соціальних прав. 10. Вихід із громадянства є юридичним вчинком.

Завдання 3. Поясніть, у чому полягає відмінність між (оцінюється у 19 балів):

1. Президентською республікою та парламентською республікою. 2. Нормативним актом та нормативним договором. 3. Органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Завдання 4. Логічні пари (оцінюється у 8 балів)

1. Визначте відповідність між формою державного устрою та її змістом:

1) унітарна держава; 2) федерація; 3) конфедерація; 4) імперія;

а) тимчасовий союз держав, які добровільно об'єдналися для досягнення певних спільних в політичній, економічній і військовій сферах; б) держава, яка характеризується цілковитою ідеологічною та економічною єдністю; в) складна держава, яка включає суверенну державу-метрополію і підвладні їй не суверенні держави-колонії; г) союзна держава, що складається з територій суб'єктів, які мають обмежений суверенітет; д) держава, що характеризується цілковитою політичною єдністю.

2. Визначте відповідність між видами соціальних норм та їх змістом і функцією:

1) корпоративні норми; 2) норми моралі; 3) правові норми; 4) звичаї;

а) правила поведінки, які містяться у священних книгах; б) правила поведінки, які історично склалися у результаті їх багаторазового застосування; в) виражають позицію людей щодо таких понять, як добро і зло; г) приймаються об'єднаннями громадян, членами кооперативів, господарськими товариствами, існують тільки у письмовій формі; д) правила поведінки, які є загальнообов'язковими, формально визначеними.

Завдання 5. Юридичні ситуації (оцінюється у 10 балів)

Ситуація 1. Михайло придбав у магазині три кілограми гречки. Визначте галузь права, яка регулює правовідносини, у які вступив Михайло з магазином.

Ситуація 2. Петро перейшов вулицю на червоне світло. Визначте вид правопорушення, скоєного Петром.

Ситуація 3. Максим був прийнятий на роботу столяром на машинобудівний завод у Дніпрі. Визначте галузь права, яка регулює правовідносини, у які вступив Максим із підприємством.

Ситуація 4. Державу очолює всенародно обраний президент. Він самостійно формує уряд і очолює його. Визначте форму правління цієї держави.

Ситуація 5. Шістнадцятирічні учениці одного з ліцеїв міста Чернівці Олена та Катерина неодноразово публічно ображали свою однокласницю Марину, час від часу давали їй стусанів, а в шкільній їдальні під час обіду забирали у неї з тарілки їжу, яка їм подобалась. Визначте вид правопорушення, яке скоїли Олена та Катерина і назвіть державний орган, який наділений повноваженнями стосовно притягнення винних до юридичної відповідальності.

Завдання 6. Назвіть не менш як вісім ознак держави (оцінюється у 8 балів).

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 65.

Завдання I – го етапу Всеукраїнської олімпіади з правознавства
10 клас **2026 - 2027 н. р.**

Час виконання (3,5 год.)

Завдання 1. Тестові завдання. Оберіть одну правильну відповідь у перших восьми тестах та вставте слово, якого не вистачає, у 9 – му та 10 – му тестах. За кожен правильно вирішений тест - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. Оберіть правильне твердження:

- А) представницька демократія виникла раніше за безпосередню;
- Б) за безпосередньої демократії суб'єкт і об'єкт влади збігаються;
- В) безпосередня демократія неможлива без представницької;
- Г) рішення, які ухвалюються носіями безпосередньої демократії, інколи потребують затвердження носіями представницької демократії.

2. Гіпотеза може бути:

- А) негативною;
- Б) описовою;
- В) відсильною;
- Г) бланкетною.

3. Пропорційна виборча система може бути:

- А) системою абсолютної більшості;
- Б) системою відносної більшості;
- В) системою кваліфікованої більшості;
- Г) з відкритими списками.

4. Суди спеціалізуються на розгляді:

- А) цивільних, конституційних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення;
- Б) цивільних, трудових, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення;
- В) цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення;
- Г) цивільних, трудових, сімейних, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення адміністративне стягнення.

5. НЕ є видом адміністративного провадження:

- А) нормотворче;
- Б) правонаділяюче;
- В) договірне;
- Г) правовстановлююче.

6. Суд розірвав шлюб між Олександром та Софією. За рішенням суду семирічна дочка Олександра та Софії Тетяна мала проживати із Софією, а Олександр щонеділі мав право забирати дочку до себе з восьмої до двадцятої години. Забравши у черговий раз Тетяну до себе, Олександр категорично відмовився повернути дочку матері. Оберіть спосіб захисту сімейного права \ інтересу, який слід обрати Софії при зверненні до суду із числа наведених нижче:

- А) припинення сімейного правовідношення;
- Б) примусове виконання добровільно не виконаного обов'язку;
- В) припинення дій, які порушують сімейні права;
- Г) зміна правовідношення.

7. Органом, який вирішує деякі види індивідуальних трудових спорів є:

- А) комісія по трудових спорах;
- Б) примирна комісія;
- В) трудовий арбітраж;
- Г) трудовий трибунал.

8. Обмеження прав і свобод засудженого, визначених законом і встановлених вироком суду, із застосуванням наглядових та соціально-виховних заходів без ізоляції від суспільства, має місце у випадку призначення судом такого кримінального покарання як:

- А) виправні роботи;
- Б) пробаційний нагляд;
- В) громадські роботи;
- Г) позбавлення права займати певні посади або займатися певними видами діяльності.

9. Спори, сервітути і правопорушення єднає те, що всі вони можуть бути ... Закінчіть фразу одним словом.

10. Владу, діяльність та партію єднає те, що всі вони можуть бути ... Закінчіть фразу одним словом.

Завдання 2. Віднайдіть помилки в тексті. За кожен виправлений помилку - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. Якщо легітимність політичної влади є поняттям юридичним, то легальність політичної влади є поняттям політичним. 2. Соціальна держава встановлює систему захисту основних громадянських прав і свобод.

3. Парламентська республіка як форма державного правління має найбільше схожих рис із такою монархією як дуалістична. 4. Число носіїв пасивного виборчого права є більшим, ніж число носіїв активного виборчого права. 5. Законність - це стан правового життя суспільства, впорядкована система правових відносин і їх властивостей. 6. Однією із особливостей адміністративної відповідальності є те, що вона у деяких випадках може наставати при відсутності правопорушення. 7. Публічна адміністрація є складовою місцевої державної адміністрації. 8. Установлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування - це такий принцип податкового законодавства як нейтральність оподаткування. 9. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця завжди є можливою на стадії закінченого замаху. 10. Якщо працівник, який майно та інші цінності одержав під звіт за разовою довіреністю, і при цьому заподіяв майнову шкоду підприємству, стосовно нього діє презумпція невинуватості.

Завдання 3. Поясніть, у чому полягає відмінність між (оцінюється у 21 бал):

1. Верховною Радою України та місцевими радами. 2. Прокурором та суддею. 3. Цивільною правоздатністю та трудовою правоздатністю.

Завдання 4. Логічні пари (оцінюється у 8 балів)

1. Визначте відповідність між видами правових норм та прикладами цих видів правових норм:

1) виключно Всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України; 2) у разі виникнення обставин, що порушують вимоги щодо несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності, народний депутат України у двадцятиденний строк з дня виникнення таких обставин припиняє таку діяльність або подає особисту заяву про складання повноважень народного депутата; 3) за посягання на честь і гідність Президента України винні особи притягаються до відповідальності на підставі закону; 4) ніхто не може узурпувати державну владу.

а) норма конституційного права, диспозитивна, регулятивна; б) норма конституційного права, імперативна, забороняюча; в) норма конституційного права, імперативна, охоронна; г) норма конституційного права, диспозитивна, забороняюча; д) норма конституційного права, імперативна, регулятивна.

2. Визначте відповідність між принципами конституційно – правового статусу людини і громадянина і його змістом:

1) принцип невідчужуваності прав людини; 2) принцип непорушності прав людини; 3) принцип єдності прав і обов'язків людини і громадянина; 4) принцип заборони свавільного обмеження конституційних прав людини;

а) не допускається зменшення обсягу і змісту того чи іншого права, поведінка людини, спрямована на реалізацію відповідного права не може бути поставлена у будь – яке не правове русло; б) права і свободи не даровані людині державою і ніким іншим, належать кожній людині від народження, притаманні кожній людській істоті; в) окремі обмеження конституційних прав людини можуть встановлюватися тільки Конституцією України і обґрунтовуватися відповідними природними чи соціальними факторами; г) конституційні права гарантуються і не можуть бути скасовані; д) відносини між людиною і державою побудовані на засадах взаємної відповідальності; надання безмежних прав і свобод одній людині, зменшує можливості для реалізації прав і свобод іншої.

Завдання 5. Задачі (оцінюється у 17 балів).

5.1. У кожній з нижченаведених ситуацій визначте підставу для розірвання трудового договору з працівником з ініціативи роботодавця (оцінюється у 8 балів) :

Ситуація 1. У початковій ланці ліцею № 20 одного із міст Чернігівської області у 2025 – 2026 навчальному році працювало дванадцять педагогів, у кожній паралелі - троє працівників. Рішенням міської ради у 2026 – 2027 навчальному році цей освітній заклад втратив право набору учнів у перші класи.

Ситуація 2. Вихователька дитячого садка Марта не пройшла медичного огляду у визначений законодавством строк. Керівник дитячого дошкільного закладу за невиконання цього обов'язку оголосила Марті догану, відсторонила її від виконання посадових обов'язків і поставила вимогу про проходження медичного огляду у триденний строк. У визначений строк Марта медичного огляду не пройшла.

Ситуація 3. Василя було звільнено з роботи у вересні 2026 року. На його місце було прийнято Івана. Однак, Василь зміг довести у суді незаконність свого звільнення і тому суд своїм рішенням захистив право Василя на працю.

Ситуація 4. Сантехнік освітнього закладу Олег прийшов на роботу у визначений Правилами внутрішнього розпорядку час. Однак, уже через півгодини, нікого не попередивши і нічого не пояснивши своєму безпосередньому керівнику, Олег пішов додому збирати урожай картоплі. Повернувся на роботу тільки через дві години. За півтора години до закінчення робочого дня він залишив своє робоче місце і знову пішов додому, щоб продовжити збір урожаю.

5.2. Задача оцінюється у 9 балів.

28 січня 2026 року, житель міста Житомира Яременко о 22.00, скориставшись тим, що у магазині «Алло» на той момент не працювала сигналізація через відключення електропостачання, виламав вхідні двері та проник до магазину «Алло», що здійснює продаж мобільних телефонів, і взяв собі декілька. При виході з магазину був затриманий поліцейським патрулем, який у цей момент проїжджав вулицею. Надайте правовий аналіз ситуації.

Завдання 6 (оцінюється у 9 балів)

Надайте перелік повноважень Конституційного Суду.

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 75.

Завдання I – го етапу Всеукраїнської олімпіади з правознавства
11 клас **2026 - 2027 н. р.**

Час виконання (3,5 год.)

Завдання 1. Тестові завдання. Оберіть одну правильну відповідь у перших восьми тестах та вставте слово, якого не вистачає, у 9 – му та 10 - му тестах. За кожен правильно вирішений тест - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. Видами актів Конституційного Суду є:

- А) судовий наказ;
- Б) забезпечувальний наказ;
- В) постанова;
- Г) розпорядження.

2. Спільна власність може бути:

- А) спільною частковою та спільною сумісною;
- Б) спільною частковою та спільною загальною;
- В) спільною сумісною та спільною роздільною;
- Г) спільною частковою та спільною нероздільною.

3. До юридичних осіб судом можуть бути застосовані такі заходи кримінально - правового характеру:

- А) пробаційний нагляд;
- Б) арешт банківських рахунків;
- В) конфіскація майна;
- Г) тимчасове позбавлення права стосовно заняття окремими видами підприємницької діяльності.

4. НЕ є видом публічної служби:

- А) державна служба;
- Б) військова служба;
- В) дипломатична служба;
- Г) служба на державних підприємствах, які виконують оборонні замовлення.

5. Заходом впливу, що застосовуються до банків у разі порушення ними законодавства є:

- А) заборона надання банківських кредитів;
- Б) звільнення посадової особи банку з посади;
- В) віднесення банку до категорії безнадійних або неплатоспроможних;
- Г) письмове попередження.

6. Якщо після розірвання шлюбу з'ясувалося, що шлюб було укладено всупереч нормам сімейного права, то перед тим як визнати цей розірваний шлюб недійсним, необхідно:

- А) визнати недійсним рішення суду про розірвання шлюбу;
- Б) оскаржити рішення суду про розірвання шлюбу до суду апеляційної інстанції;
- В) скасувати рішення суду про розірвання шлюбу;
- Г) визнати перебування осіб у фактичних шлюбних відносинах.

7. Факультативною стадією цивільного процесу є:

- А) виконавче провадження;
- Б) підготовче провадження;
- В) розгляд справи по суті;
- Г) апеляційне провадження.

8. Оберіть правильне твердження:

- А) обвинувачений, на відміну від потерпілого, не має права на адвоката за призначенням;
- Б) стосовно особистої поруки, на відміну від особистого зобов'язання, допускається відмова;
- В) тримання під вартою, як запобіжний захід, може бути скасований прокурором за клопотанням слідчого;
- Г) особисте зобов'язання як запобіжний захід, на відміну від особистої поруки як іншого різновиду запобіжного заходу, є однією із процесуальних форм залучення громадськості до перевиховання правопорушника.

9. Службу, позику і мову єднає те, що всі вони можуть бути ... Закінчіть фразу одним словом.

10. Пай, фонд і податок єднає те, що всі вони можуть бути ... Закінчіть фразу одним словом.

Завдання 2. Віднайдіть помилки в тексті. За кожен виправлену помилку - 1 бал. Всього за завдання 10 балів.

1. За формою державного устрою ФРН є парламентською республікою. 2. Кодифікація законодавства може здійснюватися за алфавітним критерієм. 3. Конституційний Суд може видати судовий наказ про вжиття заходів щодо забезпечення конституційної скарги. 4. Трудовий договір з нефіксованим робочим часом - це особлива форма трудового договору. 5. «Реанімацією земельних ділянок» може вважатися моніторинг земель. 6. Таке адміністративне стягнення як конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом вчинення правопорушення може застосовуватися виключно як додаткове. 7. Прощення боргу, так само як і договір дарування одностороннім договором. 8. Припинення шлюбу різновидом розірвання шлюбу. 9. Сторонами позовного провадження є стягувач та боржник. 10. Досудове слідство є формою досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків.

Завдання 3. Поясніть у чому полягає відмінність між (оцінюється у 16 балів):

1. Конституційним зверненням та конституційною скаргою.
2. Неприйняттям спадщини та відмовою від спадщини.
3. Громадськими роботами та виправними роботами в адміністративному праві.

Завдання 4. Логічні пари (оцінюється у 8 балів):

1. Визначте відповідність між правами та обов'язками власників земельних ділянок та землекористувачів:

1) права, які належать обом суб'єктам земельних правовідносин; 2) право, яке належить тільки власникам земельних ділянок; 3) обов'язки, які мають виконувати обидва суб'єкти земельних правовідносин; 4) обов'язок, який мають виконувати тільки землекористувачі;

- а) за свій рахунок приводити земельну ділянку у попередній стан у разі незаконної зміни її рельєфу; б) споруджувати жилі будинки, виробничі та інші будівлі і споруди; в) забезпечувати використання земельних ділянок за їх цільовим призначенням; г) продавати або іншим шляхом відчужувати земельну ділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину; д) своєчасно сплачувати земельний податок.

2. Визначте відповідність між різновидом правових відносин, які регулюються адміністративним правом разом із одною із інших галузей права та відповідною галуззю права:

1) майнові відносини; 2) службові відносини; 3) відносини пов'язані із мобілізацією, розподілом і використанням грошових коштів та організацією роботи відповідних органів; 4) відносини пов'язані із регулюванням діяльності органів виконавчої влади;

- а) фінансове право; б) конституційне право; в) трудове право; г) цивільне право; д) земельне право.

Завдання 5. Задачі (оцінюється у 17 балів)

5.1. Встановіть у кожній із нижченаведених ситуацій, яку умову дійсності правочину було порушено і який правовий наслідок спричиняється порушенням цієї умови (оцінюється у 8 балів):

Ситуація 1. Максим продав Петрові будинок за усною домовленістю.

Ситуація 2. Васирина придбала у Мирона картину відомого художника. Як продавець, так і покупець, помилково вважали цю картину оригіналом, а як виявилось пізніше, це була вдало зроблена копія. При цьому слід зазначити, що Васирина хотіла придбати тільки оригінал.

Ситуація 3. Дванадцятирічний Анатолій без згоди батьків обміняв подарований йому дідусем велосипед на футболку з автографом всесвітньо відомого баскетболіста.

Ситуація 4. Валерій продав Григорію птаха, якого внесено до Червоної книги.

5.2. Задача оцінюється у 9 балів.

28 січня 2026 року, житель міста Житомира Яременко о 22.00, скориставшись тим, що у магазині «Алло» на той момент не працювала сигналізація через відключення електропостачання, виламав вхідні двері та проник до магазину «Алло», що здійснює продаж мобільних телефонів, і взяв собі декілька. При виході з магазину був затриманий поліцейським патрулем, який у цей момент проїжджав вулицею. Надайте правовий аналіз ситуації.

Завдання 6. (оцінюється у 9 балів).

Надайте повний перелік категорій земель України за цільовим призначенням.

Максимальна кількість балів за виконання всіх завдань – 70.